

ZGODNJA DANICA.

KATOLISK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik. izide „Danica“ dan poprej

Tečaj XLI.

V Ljubljani, 26. vinotoka 1888.

List 43.

Spominske čertice

iz življenja rajnega prečast. gosp.

Luka Dolinar-ja,

vpokojnega fajmoštra v Spod. Tuhinju, znamenitega slovenskega cerkvenega pesnika in skladatelja.

(Konec.)

Leta 1839 izdal je neutrudno-marljivi gosp. pesnik in skladatelj zopet nove pesemske bukve (z napevi vred) pod naslovom: „Pesme od farnih pomočnikov, ali patronov v Ljubljanski škofiji.“ Kdo bi ne občudoval izverstnih misel: zapeti vsacemu farnemu patronu cele obširne škofije njegovo lastno pesem, ter ne imenoval jih izvaureden original? Menimo, da se komaj kje kaka škofija z enacim ponašati zamore. V vvodu te knjige opeva preblagi gosp. pesnik razgled iz Jančjega temena, ter občuduje med drugim zlasti obilnost cerkvá, ki jih je viditi z ondotne višine. Vvodu sledi 81 pesem, ki so vverstene po redu cerkvenega leta. Pridjane so pa zbirki še: ena za Sv.-Večer, ena od Presv. Imena Jezusa, njih osem za petke v postu, ena za Veliko nedeljo in ena za nedeljo Presvete Trojice. Da se je vneti čast. g. pesnik ozerl tudi na petke sv. postnega časa, ima nedvomljivo svoj vzrok v tem, ker se je bilo javno opravilo sv. križevega pota ob postnih petkih jelo vpeljavati in razširjati ob taistem času vedno bolj po duhovnijah naše škofije; toraj je hotel tudi za te prilike podati v roke organistom in pevcem potrebne pesme. *) —

Pa, — marljivost in vnema za povzdigo narodnega cerkvenega petja ni še bila dospela v duši in sercu preblagega čast. gosp. pesnika in pevca na verhunec.

*) Opomnjeno naj bo, da se je od takrat red spominskih praznikov o postnih petkih spremenil. Naj bo o tej vgodni priliki omenjena tudi lepa (morda posneme vredna) navada, ki jo je imel neki v. č. g. fajmošter, ki počiva zdaj že v Gospodu. Vsaki petek, ko je prišel opravljat na prižnico sv. Križev pot, je po navadnem kerščaunskem pozdravu rekel: „Danes obhaja sv. katoliška cerkev (ta ali ta) praznik; opravimo toraj tudi mi (temu ali temu) spominu na čast kratko molitev.“

Pisavec.

Nahaja se v ljubljanski škofiji tudi mnogo podružnic, v katerih se častijo svetniki, katerim na čast ni postavljena in pozidana nobena farna cerkev. Tudi tem je hotel zapeti preblagi gosp. pesnik vsacemu svojo pesem, ter izdal l. 1841 pod naslovom: „Pesme od Svetnikov in Svetnic, v ljubljanski škofiji samo v podružnicah češenih.“ Le-teh je 35. in tudi njim dodani so napevi. To leto (1841) najdemo ga zadnjokrat vpisanega na Jančem, kjer je bival od l. 1829, tedaj kacih 13 lét. O ločitvi od tam pač si je lahko sam pri sebi mislil: Z Bogom, višina! Ljubljanska škofija šteje 301 duhovnijskih (farnih), 1039 podružnih, in 6 samostanskih cerkvá, 1818 pa tacih kapel, v katerih se smé sv. maša opravljati: tedaj vkup 1464 svetišč (toliko jih namreč kaže škofijski imenik l. 1841); pa ni ga nobenega patrona v njih, katerega bi jaz z njegovo lastno pesmijo počastil in odlikoval ne bil.

Od l. 1842 do l. 1859, tedaj skoz 17 lét, bil je slavni gosp. Luka Dolinar za fajmoštra v Spod. Tuhinju. Da je tudi ondi še rad prepeval, kaže nam l. 1848 izdana pesemska zbirka pod naslovom: „Mnoge svete pesme.“ Obsega ona 64 pesem, in tudi tem dodani so napevi. S to zbirko želel je preblagi gosp. pesnik in skladatelj svojemu narodu biti na službo skoraj da v vsih položajih človeškega življenja: njegovih potreb, zadév, veselja, pa tudi žalosti. Najdemo med drugimi: pesme o novi maši; o posvečevanji farne cerkve; od zvonov za srečno izvolitev, in po srečni izvolitvi Papeža; za Cesarjev rojstni dan; pesem od zakona; od sv. obhajila in med povzdigovanjem; o vpeljevanji fajmoštra; odhodnica fajmoštrova iz fare; od novih orgelj, novih altarjev; za dobro letino; lepo vreme; dež; mir; in več pesem pri merličih.

Dozdaj navedena in opisana pesniška dela čast. gosp. Luka Dolinarja pa niso bili njegovi edini literarni izdelki; podpiral je tudi skoz dolga leta s spisi v vezani in nevezani besedi „Danico“, „Novice“ „Drobtinice“ itd. O teh delih je bolj natančno govorjeno v „Uč. Tovarišu“ l. 1885, list 11., str. 165—167, kjer v spisu: „Knjiga slovenska v XIX. veku neumorno marljivi in učeni gosp. profesor Jos Marn ki je — na največjo čast njegovo bodi rečeno! — slovenskemu narodu odkril in pokazal imena in dela že toliko slavnih mož, ter kaj so oni vse delali in storili za naše slovstvo, kar bi bilo brez njega berž ko ne za vselej pozabljeno ostalo, tudi pohvalno opisuje literarna dela čast. g. Luka Dolinarja. —

Jeziko-slovne in pesniške veljave teh pesem in sploh vseh spisov, kakor tudi muzikalne cene napevov tu ne bomo razsojevali (da se ne podamo v kako nevarnost). Kdor pozná čase in razmere, o katerih se je vse sastavljalo, pisalo in skladalo; ako se pomisli, da kdor mnogo dela, ne zverši svojih del vselej enako, včasih bolje, včasih pa tudi pri najboljši volji ne vse popolno: bo v svoji sodbi pravičen, ter bo hvaležno priznal, da je med pesmami in skladbami preblagega rajnega čast. gosp. L. Dolinarja veliko prav dobrih, lepih in mičnih izdelkov, kateri so našemu narodu jako priljubljeni, ki jih sam rad poje in tudi prepevati sliši. Če si pa pri tem hoče kdo kaj predrugačiti, popraviti ali zboljšati, ga v tem tudi nihče ne opovera; saj je to bolj lahko, kakor pa duhtati ali sastavljati na novo.

In zdaj se bližamo sklepu pričujočega spisa. Od l. 1860 do 1863, tedaj skoz 4 leta, živel je čast. gosp. L. Dolinar kot vpokojeni fajmošter v Spod. Tuhinju. Zadnja leta opešal mu je bil vid, boje skor popolnoma, čemur se pač ni bilo čuditi. Kdor si verh gorečega in zvestega spolnovanja svojih dolžnosti še oči s pisarenjem toliko nateza, kakor slavni naš pokojnik, ni čudo, ako mu pešajo; čudo bi le bilo, ko bi mu ne. —

V dan 24. avgusta 1863 odbila je neutrudljivemu gospodu zadaja, smertna ura. Po hvali in veljavi na svetu nikdar hrepeneč šel je ta dan vživat plačilo, za katero je v vvodnem sklepu svojih pesem o farnih pomočnikih slovenske pevce in pevke prosil, rekoč:

„Poprašan za svoje plačilo,
Preljubi, vas prosim lepo,
Sprosite mi večno vračilo,
Sprosite mi sveto nebó!“

Še ene okoliščine naj konečno omenimo, ki se nam vidi več, ko le naključje. Dva skladatelja cerkvenih slovenskih pesem sta živela v našem stoletju, katerima bo naš narod vedno hvalo dolžan, ker sta storila za povzdigo, razširjenje in lepoto njegovega cerkvenega petja toliko, kakor pred njima nobeden ne, in to sta bila slavna mnogočast. gospoda Gregor Rihar in Luka Dolinar. Naj večje hrepenenje njunih duš v življenji bilo je: povzdiga časti in slave Božje po lepem cerkvenem petju, za to ju je, pa Bog tudi tako rekoč združil v smerti. V dan 24. julija 1863 skončal je tek svojega življenja preslavni gosp. Gregor Rihar, ravno mesec dni potem pa, 24. avgusta 1863, slavni g. Luka Dolinar. Tedaj sta neposrednja (glej škofijski imenik l. 1864) eden za drugim zapustila zemlje žalni dom. Po človeško govoriti djali bi: Nebeški pevski zbor hotel je v svoji rajski družbi imeti dveh pevcev več, in ta sta bila ravno naša preslavna pokojnika. Za njima kliče mo z odstavkom Dolinarjeve pesme za praznik vsih Svetnikov:

„Vživajte v pokoju po dolgi britkosti
Vi Božji Svetniki nebeške sladkosti,
Pa ne pozabite v srečnosti svoj'
Na brate na zemlji v trdnemu boj'!“

L.

Sveti o. Peter Klaver.

(Konec.)

Smert pravičnega. Šestintrideset lét je deloval P. Klaver v prelepo zgledevanje celi Kartageni, katero je posvečeval s svojo gorečnostjo in s svojim delom. Od premnozega dela in zatajevanja bil je ves utrujen in zdelo se je, da bode v kratkem dobil plačilo za tolike zasluge. Toda Bog je sklenil, ga še bolj očistiti

v ognju terpljenja, da bi ga potem še bolj preslavil. Pri zverševanju svoje junaške ljubezni do bližnjega nakopal si je Klaver nevarno bolezen, za katero je bolehal kake štiri leta. V tem času je bila molitev in terpljenje njegovo edino opravilo. Leta 1650 je nastala v Kartageni neka posebno kužna bolezen, ktera je vsaki dan premnogo ljudi pomorila. Tudi več jezuitov je za njo umerlo. Klaver, že poprej bolehen, je bil jeden prvih, kterih se je lotila ta bolezen.

Če je bil nekoliko žalosten radi tega, se to ni zgodilo zavolj bolečin. temuč zató, ker ni več mogel bolnikov obiskovati, jih tolažiti in jim pomagati. Njegovo stanje se je toliko shujšalo, da se je zdelo primérno podati mu sveto Popotnico. Stanje se mu je nato zopet nekoliko zboljšalo; vendar udov ni mogel nikoli več rabiti. Ker so se mu roke in noge preveč tresle, ni jih mogel rabiti in zato ni več mogel maševati, kar mu je delalo v veliko žalost. Niti malo hrane ni mogel več sam povžiti. Ker ni bil zmožen brez družih pomoči vstati in hoditi, pomagal mu je eden zamorcev. Nanj ali pa na palico opert podal se je v cerkev. Večkrat pa so ga morali tudi nesti, da je mogel biti pri sveti maši in prejeti sveto Obhajilo. Dasiravno je bil tako slab, vendar mu njegova gorečnost ni dopuščala, da bi bi bližnjemu čisto nič ne storil. Po maši je namreč še nekoliko pomolil. potem pa se podal v spovednico, dokler se niso njegove že tako majhne moči od dolzega spovedovanja popolnoma utrudile. S pomočjo zamorca obiskal je celo obe bolnišnici in kočé zamorcev, če je slišal o kacem zapuščenem bolniku ali sužnju.

Ladija z zamorci iz Ararisa je prišla v Kartageno. Zvedel je, da ni še nobeden njih prejel svetega kersta. Pri tej novici je pozabil vso svojo nadložnost. Dal se je precej peljati k prebivališču teh nesrečnih. Komaj so ga ti zagledali, hiteli so mu naproti in se mu k nogam vergli, kakor da bi bili od zgoraj napolnjeni s skritim čutilom ljubezni in spoštovanja. Služabnik Božji jih je ljubeznjivo sprejel ter imel z njimi posebno usmiljenje.

Predno jih je zapustil, kerstil je vse otroke sam; odraščene je pa podučeval. Zadnje otroke, ktere je podaril Cerkvi, imel je kot sad svoje starosti, in to ga je za nekoliko časa na novo pomladilo.

Ker je bilo Klaverovo sercé vedno v bolnišnici sv. Lazarja, porabil je to priliko, da bi še jedenkrat obiskal svoje drage gobove, se pred svojo smertjo od njih poslovil, ter jih ob jednom k poterpežljivosti spodbujal. Ker ni mogel hoditi, poslal je po staro, matorasto bolnišnično kljuse. Eden zamorcev je prijel konja za uzdo, ter tako peljal starčka v njegovo najljubšo bolnišnico, da bi se poslovil od svojih ljubljencev. Ti so se neizrečeno jokali zavoljo zgube svojega varha, prijatelja in očeta, ker niso imeli več upanja ga še kedaj videti. — Med tem je postajal vedno slaběji in ni o ničemur družem več govoril, nego o svoji smerti. Sredi leta 1654 je zaterdil bratu Nikolaju Gonzales-u, da bode umerl v praznik Matere Božje. Ta čas je prišlo tudi španjsko brodovje v Kartageno. P. Klaver je videl, da vlada v hiši neko posebno veselje. Prašal je, kaj to pomeni, in odgovorili so mu, da je prišel z brodovjem o. Diego de Farigna, kteri je odločen njemu za naslednika v kerščevanju zamorcev.

Ta novost je Klavra silno razveselila. „O kako dobra novica!“ je vskliknil, oči proti nebu povzdignivši, „zamorce, zamorce kerščevati!“

Šestega septembra zvečer ga je napadla huda merzhca, ktera ga je končala 8. septembra, v praznik Marijinega rojstva, med prvo in drugo uro po noči.

Izdihnil je dušo leta 1654, v 71. letu svojega in v 55 letu redovnega življenja.

Pri slovesnem sprevedu bile so navzoče vse mestne gosposke, poglavar in njegovi vradniki. Mesto je dalo svojemu aposteljnu na lastne stroške napraviti prekrasen nagrobni spominek. Pa tudi zamorci so hoteli na poseben način skazovati mu hvaležnost. Dali so namreč nekega dne na njegovem grobu opraviti slovesno sveto mašo in povabili so k vdeležbi poglavarja, vse plemstvo in pomorske vikši. Sami so se razverstili po različnih plemenih; vsako pleme je imelo svojega glavarja na čelu.

Ko se je razglasila po okolici vest o Klavrovi smerti, slišati je bilo med ubogimi sužnji zgoli zdihoвање, jokanje in žalovanje. Vsem se je zdelo nemogoče potolažiti se zaradi smerti njega, kateri jim je bil v vsem njihovem terpljenji in v revščini največja podpora in tolažba.

Veliko je bilo mnenje ljudstva o Klavrovi svetosti, ko je ta še živel; toda še veliko večje je postalo po njegovi smerti. Bogu se je namreč dopadlo, s čudeži pokazati svetu slavo svojega služabnika Petra Klavra. Ti čudeži so napotili papeža Pija IX. da ga je 14. maja 1851 prištel številu „blaž. nih.“ Papež Leon XIII pa so ga 15. januarija t. l. slovesno imenovali „svetnika.“

Cerkvena molitev

k svetemu Petru Klavru.

O Bog, kateri si svojega spoznovalca, sv. Petra, obdaril z občudovanja vrednim zatajevanjem samega sebe in z junaško ljubeznijo, zato da bi pripeljal uboge zamorske sužnje k spoznanju tvojega sv. imena; dodeli nam po njegovi priprošnji, da ne bomo iskali, kar je našega, temuč to, kar je Jezusa Kristusa, zato da bomo v resnici ljubili svojega bližnjega, po Jezusu Kristusu, Gospodu našemu. Amen.

Bote že videli, vi krivi prisegavci!!

Undan sem se peljal na deželo in na poti sem naletel znanega zdravnika, ki me je nagovoril, da naj se k njemu prisedem. Ta doktor je skušen in po vsi okolici ga vsi kličejo k bolnikom. Odločen in čverst je v svojem opravilu. Govorila sva o tem in unem, in doktor mi je segel v besedo in rekel: „naj vam vendar povém, kaj se mi je te dni primerilo. Nisem sicer lahkoveren; vendar si ne morem te reči pojasniti po naravni poti.“

Imel sem namreč opraviti z delavcem, ki je tožil, kako hudo ga peče in mu triplje v palcu desne roke. Ni se mi zdelo to kaj posebnega, zapisal sem mu navadno mažo, obliž, in nisem že več na to mislil, kar mož čez nekaj dni zopet pride s perstom, kateri mu je očitno gnjil.

Delal sem temu nasproti z znanimi „antiseptičskimi“ pomočki in bil sem radoveden, kako se bo to izšlo.

Ne pa, da bi se bil palec ozdravil, sem čez nekatere dni zapazil, da se je ravno ta gnjiloba pokazala tudi na kazavcu.

Zapisal sem mu novo mazilo in rekel sem mu, naj v nekterih dneh zopet pride.

Kadar je spet prišel, se je pokazalo, da se je bila gnjiloba s palca in kazavca dalje razširila in da je bil nagnjit tudi že tretji perst. Da-te vendar no, kaj tacega se mi ni še naletelo, in kako sem ostermel, ko je vsaki pot prišel z novim nagnjitim perstom, dokler mu niso poslednjič odgujili vsi persti do korenine na desni roki.

Ravno tisti čas sem prišel v domačijo onega delavca, in ko so me vprašali kmetje, kako se godí temu in temu, odgovoril sem, da to je nekaj prav posebno čudnega, samo po sebi je zgubil vse perste in jest nisem mogel nič pomagati zoper to. — Tako pripoveduje zdravnik sam in kmetje so mu odgovorili:

„Tu Vam se ni treba nič čuditi,“ „zoper to Vi nič ne morete.“ Potem so mu povedali, da ta človek je vsled pregrehe neko osebo nesrečno storil, potem pa po krivem prisegel, da ou nima nič pri tem.

„Obmolknil sem od ertermenja“, pravi zdravnik, „in še ne vém, kaj bi rekel. Kaj pravite k temu?“ Tako je sklenil doktor svoje pripovedovanje, in dobil je odgovor na vprašanje: „To ni prvi pot, da hudodelniš sodbo Božjo sam na sebi občuti. Sej vsakteri dobí svojo kazen, se vé, da ne vidimo vselej, le tu pa tam švignejo bliski maščevanja božjega skozi noč življenja. To je modra naredba Previdnosti, zakaj ko bi vsem krivim prisežnikom persti odgujili, bilo bi sicer manj krivih priség, in to iz ljubezni do svoje zdrave roke; ljubezen do resnice pa bi ne bila več.“

To pripoveduje „Kathol. Sonntagsblatt“ v Stuttgardu od 21. oktobra.

V novih časih se sliši večkrat, kako grozno lahko mišljeni ali pa celo hudobni in brezvestni so mnogi pri prisegah. Strašna pregreha je kriva prisega! Gorjé mu, kdor si to pošast na vest nakoplje!

Sveti Medard,

patron voznikov.

Vozniki so prav posebno potrebni varstva Božjega in priprošnje in pomoči svojega patrona, sv. Medarda. Naj torej tukaj podamo lepe čednosti tega ljubega svetnika.

Sveti Medard je bil sin plemenitih starišev in je živel proti koncu petega stoletja na Francoskem. Kot dobri kristijani izgojili so svojega ljubljenca v strahu Božjem in so mu vedno dajali dobre zglede.

Bila je takrat navada, da so tudi otroci imenitniših staršev morali ko pastirji čede pasti. Tudi to opravilo je imel Medard. Učil in vadil se je pa v tihi samoti lepo moliti; molitev se mu je prav zelo priljubila. Da bi še bolje molil in zvestejše Bogu služil, se je že takrat ostro postil in svoja nagojenja zatajeval. Pre-serčna ljubezen ga je silila le k Bogu — le k Bogu. O pastirji in pastarice, posnemajte sv. Medarda!

Sv. Medard pastirček je že zgodaj skienil posvetiti se v službo Božjo, biti duhoven.

Imeli so starši veselje, da je bil deček vbogljev, ukažljen in dobroserčen. Rad je dajal ubogim svoje lastne jedí. Slepemu dečku, z raztergano obleko, podaril je svojo verhnjo obleko, katero je bil še-le prvič oblekel. To pa je storil, ker je vedel, da ga njegovi dobri stariši zato ne bodo grajali, temuč še bolj ga ljubili. Tako se je tudi v resnici zgodilo. Potniku so bili roparji siloma uzeli konja; Medard mu je kaj družega preskerbel iz hleva svojega očeta. — Menda so si ga zato vozniki izvozili za svojega pomočnika.

Premožni stariši so mu radi dali potrebna sredstva, da si pridobí višjih učenost in véd. Ker je Medard z nadarjenostjo združeval veliko pridnost, se je kmalu odlikoval z imenitnim znanjem raznih vednost, pa tudi s pohlevnostjo in lepim obnašanjem. Veliko šolskih mladenčev dandanes je podobnih drevesu s šopirnim perjem, ki pa nima ne cvetja blage ponižnosti in ne obrodi sadú zveličanskih čednost. Škof v Vermandoisu ga

je z veseljem sprejel med svoje mlade duhovnike, klerike, in mu po končanem pripravljanju podelil mašnikovo posvečevanje. Pod škofovim nadzorstvom je Medard zelo goreče pridigoval, delil svete zakramente, cerkveno službo slovesno opravljal in kazal odkritoserčno ljubezen do bolnikov in zatiranih. Ni čudo tedaj, da sta ga po škofovi smerti duhovščina in ljudstvo po tedanji navadi za škofa izvolila. K temu je rad privolil tudi papež in kralj Klotar. Medard je škofovsko službo le nerad prevzel, vedoč, kako težka je škofovska pastirska palica. Ker je bil pa k temu tako rekoč prisiljen, se je tudi podvergel in je natanko spolnoval svoje dolžnosti. Podvojil je svojo gorečnost, potoval je po vsej obširni škofiji, povsodi je pridigoval, delil svete zakramente, tolažil vse ljudi, kateri so morali tedaj mnogo terpeti od divjih Hunov in družih premétavskih divjakov. Da je bil bolj v varnosti, lastni varnosti, je prestavil škofijski sedež iz Vermandois a v boljše vsterjeno mesto Najon. Od ondod je vladal škofijo tako umno in s toliko darežljivim premagovanjem, da sta mu papež Hormisdas in kralj Klotar izročila za upravljanje izpraznjeno škofijo Dornik. Ondi pa je stanovalo ob tisti dobi še mnogo poganov. Serčno jih je pobožni škof obiskoval in pri tem je moral prenesti marsikako nepriliko. Sej je znano, kako divji so dostikrat tudi slovenski mladenči, ki se radi po zunanje kinčajo, lišpajo, znotraj pa so polni nesnage, ker jih huda nagnjenja imajo v oblasti. Pri tem so pa še ošabni, nepokorni in ne spoštujejo ne staršev, ne učencikov, celo duhovnom dolžne časti ne skazujejo! Sv. Medard pa ne tako. Nekadaj so ga celó hoteli pogani svojemu maliku zaklati. Toda s svojo neprežno potepeljivostjo in pohlevnostjo, z gorečim oznanovanjem svetega evangelija spremenil je konečno te volkove v jagujeta; prostovoljno in s terdnim prepričanjem želeli so s svetim kerstom biti sprejeti v katoliško Cerkev.

Medard je imel blizu Nojon-a posestvo z mnogimi podložniki v Salenzy, kateri so pa zelo razuzdano živeli, da se Bogu usmili! Podučevanje, opominjevanje in svarjenje ni pomagalo nič. Medard vstanovi nagrado dvanajst tolarjev, katere naj bi vsako leto na določen dan slovesno prejela deklica najbolj čednega in poštenega življenja. To je pomagalo; ker dvanajst tolarjev je bilo tedaj že mnogo denarja, s katerim se je lahko kupila hiša in precej poljá. Ker je ta denar zbudil med deklicami lepo tekmovanje, je imela pravstov občine prav lepe napredke. Da bi se to stanje stanovitno ohranilo, napravil je svetnik vstanovo, ktera je še zdaj v navadi in imenuje se cvetlična slovesnost, deklica pa, ktera venec dobí, cvetlična kraljica. Na praznik sv. Medarda, osmega junija, prišla je izvoljena devica z dvanajsterimi belooblečenimi deklicami in z drugo sorodovino v cerkev. Duhovni pastir je iz cvetlic spletenu krono blagoslovil in jo po primernem nagovoru dejal na glavo izvoljeni srečni devici. To se je godilo po popoldanski službi Božji. Slovesnost, katere se je vdeležila cela srenja, doveršila je zahvalna pesem in cerkvena molitev v čast svetemu škofu Medardu. To je imelo toliko moč, da do naj poznejših časov v vasi Salenzy ni bilo ne ene ponesrečene dekline. Opomnjeno še bodi, da sestra sv. Medarda je bila prva „cvetlična kraljica.“

Medard je bil že kot otrok miloserčen, veliko bolj pa še-le kot duhoven in škof. Povsodi je pomagal, kolikor je le mogel, in Bog mu je pri tem večkrat očitno pomagal.

Na svojem posestvu je imel več ulnjakov. Prišel je tat, kateri je hotel méd krasti. Bučele pa so ga razdražene obsule in ga preganjale, dokler ni iz strahú pred škofom na kolena se vergel, svojo krivdo spoznal in prosil odpuščanja in pomoči. Škof zdajci razpne roke

blagoslovljaje nad skesanim grešnikom, in bučele so ga precej zapustile.

Drug tat je ukradel škofu vola, kateri je nosil zvonec. Skerbno je zamašil zvonec s travo; vendar zvonec je še vedno zvonil tudi v njegovi hiši kljubu vsem naporom, dokler ni tat skesal vola nazaj pripeljal. Kraljevi vojaki so terdoserčno oplenili neko sovražno pokrajino in so več s pleuom obloženih voz seboj peljali. Toda neutegoma so konji ohromeli in ostali so na istem prostoru tri dni in tri noči. Prosili so svetnika pomoči, kateri jim je ukazal vse naplenjeno pošteno poverniti. Ko so to storili, postali so konji zopet zdravi.

V mestu Tosia bil je škofu predstavljen človek, kateri je bil v resnici od hudobnega duha obseden. Bil je namreč, kakor so v evangeliju popisani obsedenci, na telesu in na duši strašno mučen od hudobnega duha. Svetnik polen sočutja do ubozege, je prav goreče molil k Bogu, položil nanj roke, napravil čezenj sveti križ, in obsedenec je bil v veselje vsega ljudstva kar precej rešen.

Kot starček osemdesetih letih je sveti mož telesno zelo oslabel, njegov duh pa je še močnejši prihajal. Prejemal je namreč pogostoma z veliko pobožnostjo in spokornostjo svete zakramente, zaupajoč v milost Božjo in v plačilo, nad čemur so se zgedovali vsi ljudje. Opominjal jih je k blagi stanovitnosti v dobrem. Zlasti pa se je kralj Klotar, kateri je ljubljenega škofa prosil za blagoslov, nad njim zgedoval in se s tem spodbujal, da je natanko spolnoval svoje težke dolžnosti.

Mirno in lahko je priporočil sveti škof svojo dušo presveti Trojici osmega junija l. 545. Njegovo truplo so po kraljevi želji slovesno pokopali v mestu Soison-u (r. Soason-u), kjer je takrat kralj stanoval. — Klotar je dal na njegovem grobu zidati veliko in krasno cerkev.

Njegova verstnika, ss. Fortunat in Gregorij Turonski, pripovedujeta velike čudeže, ki so se godili na svetnikovem grobu.

Iz njegovega groba so se vzdignili trije beli golobe proti nebesom; zato se sv. Medard slika v škofovi obleki, zraven sebe ima reveža, nad saboj pa tri golobe.

Nauk in nasledovanje.

1. Sveti Medard je kot kristijan, duhoven in škof svoj poklic v čast Božjo, v blagor svoje duše in svojega bližnjega zelo natančno spolnoval. Učimo se od njega tudi mi, da bomo vestno spolnovali, kar nam velewa sv. vera in naš stan; potem bode tudi nam življenje prijetno in smert lahka.

2. Vozniki so si svetega Medarda prav pametno in previdno izvolili za svojega zavetnika. Sveti škof je namreč v svojem življenju mnogo skerbil za uboge in zatirane; ravno to bode tudi zdaj v nebesih storil še z večim vspehom po svoji priprošnji. — Dandanes so vzniki, zlasti železniški, v resnici ubogi in v nekem pomenu prav milovanja vredni. Posvečevanje nedelj in praznikov, in s tem skerb za svoj dušni blagor, jim je namreč zelo obtežena. Verhu tega so vedno v smertni nevarnosti. Kdor ni labkomišljen, temuč po kerščansko-umen, gre vsaki dan, če tudi s kratko, pa pobožno molitvico k svojemu nevarnemu poslu. Vsaj vsak prost dan k sveti maši, večkrat k sv. spovedi in sv. Obhajilu. Oskerbil si bo kako versko knjigo, postavim, Goffina. V tej knjigi so vsi nedeljski in prazniški listi in evangeliji na kratko razloženi in na življenje obračani. Noben pameten človek ne pozabi potolažiti telesnih potreb, še manj pa smé pozabiti skerbí za svojo neumerjočo dušo.

Moramo pa voznikom, fijakarjem in drugim še zaterditi: nikar ne kvantajte; varite se pijančevanja, in nikar ne dervite uboge živine, kakor da bi bili vi in konji obsedeni; sej veste, kako grozne nesreče so se že zgodile.

Molitev.

Dodeli nam, Te prosimo, vsegamogočni Bog, da bo častitljivi spomin tvojega svetega spoznovalca Medarda množil v nas dušni in telesni blagor — po našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Čertice iz Srbije.

(Katoličan med serbskimi nekatoličani.)

(Dalje.)

O Božiču je liturgija v mnogih cerkvah o polnoči, v nekterih pa ob 3eh proti jutru, v krasno razsvitljenih cerkvah. Na dan Bogojavljenja (sv. 3 Kralji) je slovesna procesija k studencu, čisti tekoči vodi (potok, reka ali jezero); ako tacih ni, na kak očitni terg, ali drugi bolj obširni prostor; čista voda se pripravi v kadi na vzvišenem odru. V procesiji nosijo se cerkveni barjaki (zastave), ki so našim čisto podobni. Na drogih nasajene, lepe svetinje, že prej opisane. Takove svetinje so bile tudi pri nas v navadi; posebno v samostanskih cerkvah. Pod krasnim nebesom ide vladika v ornatu, mitra na glavi je kraljevi kroni jednaka; višje-pastirska palica ima na verhu dva roglja, drug k družemu za okroženo vpognjena, sredi med njima je križec. Vladika nosi v roki velekrasen križ, v kterege so vdela ne relikvije. Asistenta, na desno in levo, sta oblečena v popolno liturgično (mašno) opravo, na glavi ste jima črni, navadni, visoki pokrivali brez okrajev; z verha od zadaj visi črna tančica in se do herba razprostira. Jeden nosi večjo krasno liturgično knjigo, drugi manjšo. Pred temi idejo leviti s kadilnicami, pred njimi pa svečeniki z omenjenimi visokimi pokrivali, kar znači, da so neoženjeni in iz meniškega (kaludjerskog) stanú. Pred temi idejo navadni popi, potem kleriki in nižje verste cerkveni služabniki. Godba je vojniška. Došavši k vodi se začne blagoslovljenje z mnogimi pevavimi molitvami, berili, z evangeljem itd.; veršijo se mnogoverstni obredi, predpisani za ta čin. Po doveršenem blagoslovu se poverne procesija v cerkev nazaj. Ljudstvo pa grabi po „sveti vodici,“ da je joj! Križajo se z njo, kropijo in polivajo se, v posodah jo nosijo domú; vsaki jo malo poserkne va-se, doma se vse živo in neživo pokropi z njo. Post „korizmeni“ se začne 14 dni pred, kakor pri nas, „fašinga“ nimajo, kakor pri nas; dan pred postom se imenuje: „meso-pust,“ dan na večer je pojedina. Po preteklih 14 dneh je siro-pust, sedaj se začne pravi 40danski post. Ne smé se jesti ne od mleka, masla, sira, jajca, nikakega mesa in njegove mašče. Dovoljena je le rastlinska hrana, ribe, olje; pa še to zmerno, malo.

Uzkersna (velikonočna) spoved se opravlja v cerkvah; dojde pa pop tudi v vsako občino in izpovedava, v sobi občinske kuče; prvo možki, potem ženski spol. Tisti dan se spovedanci postijo ob kruhu in vodi, ki drugi dan idejo v cerkev, k „sveti liturgiji“ in so med njo pri pričesti (obhajilu).

Vsaki dan ni liturgije, zvan v samostanskih cerkvah. Liturgija se služi sledeče dneve v letu: Skoraj vsako saboto, nedeljo vsako, zapovedane svetke, teh je pa veliko, na primér: o Božiču trije, 1. dan narodjenje Gospodinovo. 2. dan sv. Bogorodice. 3. dan prvi mu-

čnik sv. Štipan. Nova godina, Bogojavljenje, prikazanje Gospodinovo (darovanje Gospoda n. J. K. v tempelju, svečnica) Blagoviesti (oznanjenje D. Mariji). V 40danskem postu većinoma vsaki dan. O veliki noči praznik tri dni, sv. liturgija vso osmino. Spasov dan (vnebohod); o Trojaci, Duhovo (Binkošti) — praznik 3 dni. Preobraženje Gospodinovo, Božje lice (Spremenjenje Krist. na gori Taboru); Kerstov dan dvapot, to je: najdenje in povišanje sv. Križa. Marijino v nebovzetje. (Velika Gospa, mala Gospa (rojstvo bl. D. Marije). Ivanov dan (rojstvo sv. Janeza Kerstnika), Petrov dan (ss. ap. Peter in Pavel), sv. Ilija (sv. Elija), Siekovanje (obglavljenje sv. Janeza Kerst.), dnevi sv. apostelnov. Mitrov dan, Djurdjev (sv. Jurij). Aranželjev dan (sv. Rafael arhangelj, vsi sv. arhangelji in vsi sv. angelji varhi), Mihajlov dan (sv. arhangelj Mihael). Cerkveni patron, 40 ss. mučniki; dalje: cerkvene okrajine, vladikovine patron in še nekoliko družih; potem med njimi: carev, kraljev, knježev dan. To so zapovedani prazniki. Služi se pa tudi, kadar je od vladika, ali cara, kralja ali kneza zapovedana. Kadar se za pokojne najme; toraj je vera še v začasni tretji kraj po smerti, čistilište (vice).

Veliki čertek, petek in saboto, so velika opravila, prav pomenljiva za te dneve. Božji grob se postavi v sredini cerkve pred Ikonosto; oltarja ni v njem; samo lep dragocen križ, „sveta knjiga“ (mašne bukve), goreče sveče in sveže cvetje. Vojaki ga stražijo, živi. Zvonovi utihnejo veliki čertek, do velike nedelje. Klopota, kakor pri nas. Uskersni dan (velika nedelja) ob 2eh po polnoči se v veličastno razsvitljeni cerkvi začne pevane zornice, potem je slavno uskersnuče (vstajenje od smerti Gospodovo). Slavnostni obhod. V tej procesiji se ne nosi sveti zakrament, sicer je blizo tako, kakor je povedano pri procesiji na Bogojavljenje, s tem razločkom, da se nosi mnogoštevilno gorečih svč. Kadar se obhod v cerkev poverne, služi liturgija sam vladika; v družih cerkvah, samostanskih in župnijskih, posebno v mestih, je ravno tako; na selih, se vé, ni tako slovesno. V Belem gradu donijo veliki tverdnjavski kanoni (topovi) in vsi zvonovi zvonijo in to v noči in pri zori dneva vstajenja od smerti. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Škodljive vraže.) Brez števila vraž je med ljudmi, nekaj na natisnjenih listih ali knjižurinah, še več pa samo spisanih. Ena taka nam je zopet te dni prišla pred oči, ki ima napis: „Pismo Jezusa Kristusa.“ Začne se z besedami: „Blagoslovi in Blagodarui iz Nebés... Blagor mu, kdor ima Nebeške žegna pri sebi nosi, njega objame sreča in Blaženost in potem življenju večno veselje. Amen“ itd. — Že v teh zmedenih besedah, kakor vsak vidi, je velika vraža in laž, ker če bi ti tudi samo presv. Rešnje Telo — Bog mi odpusti to primero — imel pri sebi in seboj nosil, ne boš samo še zato dosegel „večnega veselja,“ ako ne živiš po naukih sv. vere; koliko manj pa zaradi katic spisanih beséd! — Nadalje piše o nekih sanjah Device Marije in zopet pravi: „Kdor bo te Sanje pri sebi nosil, ne bo z naglo smertjo umerl ne velike bolečine terpel... Vsi Kori Angelov so na pomoč poslani, ... vse njegove Prošnje bodo uslišane itd. — Kdo ne spozná na prvi trenutek, kakošne zoper-verske izmišljarije so te reči? Res, gole sanje! Jezus je rekel: „Kdor bo moje zapovedi spolnoval, pojde v nebeško kraljestvo,“ — ne pa tisti, ki bo kake sanje seboj nosil,

In sicer ne sanje, ampak izmišljeno pletenje, kar Jezus nikoli nikjer ni učil, in se Mariji nikoli ni sanjalo.

In zopet se dalje laže in pravi: „Jezus Kristus je te Močl dal Papežu Lejipoldu in kdor bo to Molitu obderžu nebo umeril ne odpuške ne od Sablje nobeden Sovražnik mu ne more Škodvati...“

Kakor goljufi radi mešajo med laži resnico, tako tudi tá nadalje prav resno svarí, da se ne smejo skruniti nedelje in prazniki (kakor delajo mnogi rokodelci, štacunarji), kliče grešnike k pokori, — če ne, da pride bolezen, vojska, velik potres, pa tudi: „hodite k sveti Maši, Stari ali Mladi. — ne prisegajte po krivem“, in še več takega. — To je prav, mnogo drugega pa vraža.

Naš nauk je katekizem, tega se moramo držati s celim srcem in s celo dušo, da bomo zveličani. Marsikateri ne hodijo h keršč. nauku in ne k pridigam; takim vražam pa verjamejo; ali niso sami svojega pogubljenja krivi, ker kazijo čisto, od Boga razodeto resnico. pobirajo pa silo pregrešne in škodljive vraže, katerih Bog obvari kerščansko ljudstvo!

Iz Hrenoviške fare, 18./10. 1888. (*Blagoslovljenje cerkvi sv. Daniela in sv. Brica.*) Nekoliko pozno pošiljam svoj dopis, pa vendar upam, da mi ga ne bode sl. vredništvo verglo v „koš.“ Čakal sem vedno, da se oglasi kje kak spretnejši dopisnik, pa le ni nobenega glasú, ter pošiljam jaz te borne verstice med širni svet. Dragi, čast. bralci Daničini, upam, me bodo že tudi oprostili radi moje kesnosti.

Devetnajsto nedeljo pobinkoštno, 30. sept., blagoslovili so nam preč. pn. gosp. kanonik-dekan Postonjski podružno cerkev sv. Daniela v Hrušnji. Že več let se je nameravalo omenjeno cerkev nekoliko popraviti. Razne zapreke so stvar do letošnjega leta zadrževale. Letos pa se je želja naših sosedov v Hrušnji spočila in cerkev je skoraj čisto iz novega vsa pozidana, in bila je omenjeni dan slovesno blagoslovljena. Hvalo za trud in skerb naznanjamo vsi č. g. domačemu župniku. Hvala pa tudi preč. pn. gospodu kanoniku Janezu E. Hofšteterju, ki so se sami potrudili v Hrušnje blagoslovit cerkev in nas razveselit.

Zadnja, ena in dvajseta nedelja po binkoštna, nam bo pa tudi mnogim ostala še do poznih lét v živem spominu. Ta dan namreč bila je pa blagoslovljena druga cerkva v obširni naši fari, namreč, cerkva sv. Brikcija škofa. Stoji visoko gori v našem velikanu Nanosu, 1½ uro hoda od farne cerkve. Pred več kot dvesto leti bila je prvič zidana; ali časi so jo razdevali in tako je prišlo, da se je cerkva poderla, in blizo 40 do 45 lét bila je v razvalinah. Daritev sv. maše se ni več v njej mogla opravljati. Danes pa se je v to hišo zveličanje vernilo. Vse bilo je lepo ozališano in ovenčano okoli cerkve in v cerkvi. Malo pred deseto uro došli so preč. gg. duhovni. Med pokanjem topičev in zvonjenjem malih dveh zvončev bila je cerkva po preč. gospodu domačim župniku, med azistenco dveh drugih duhovnov, slovesno blagoslovljena. Zatem so preč. gosp. župnik pridigovali kar zunaj na cerkvenem pragu. Mnóžica ljudstva, ki se je prav v obilnem številu vdeležila te nekake domače božje poti, bila je vsa v serce ginjena, ko so nam, gosp. govornik razkladali pomen hiše Božje. Potem bila je slovesna sv. maša in po sv. maši darovanje za to cerkvo. Popoldne ob treh bile so slovesne litanije v Stranah, v cerkvi sv. Križa. Res, veliko truda je stalo, predno je bila ta cerkva pozidana. Ker viditi je, da je bilo treba vse znositi na stermi grič. Pa ves trud in troški so zdaj pozabljeni, da le cerkva zopet stoji. Pervi in naj več so si prizadeli Stranci, in še posebno fantje. Med njimi gosp. Fran Žitko iz Tersta. Zlasti zadnji imenovani gosp. je mnogo daroval za to

cerkvo.*) Že pozno proti noči razšli smo se iz prijaznih Stran vsak na svoj dom. In mislim, da prav nobenemu ni bilo žal za dolgo pot. Naj bi bilo le Bogu k časti! —
Št. D...k.

Ranjki č. g. Val. Lah in zvonček v bosanski Dubici. Eden prijateljev ranjc. misijonarja Val. Laha in dobrotnik ondotnega misijona je pregledal darove v Danici za omenjeni zvonček in je našel, da za omenjeni namen je prišlo 89 gld. — Gospod pristavlja, kar je samo po sebi očitno in neutajljivo, da ta znesek se mora tudi res v ta namen, za zvonček, obrniti. Pravi med drugim: Nikakoršne pravice nimajo dediči do te svote. Ravno tako ne, če je še kaj neopravljenih ali opravljenih pa ne še plačanih maš. — K temu se mora opomniti tudi to: Kar so dobrotniki ranjcemu g. Lahu pošiljali darov za misijon sploh, do tega po vesti nima noben drugi pravice kakor le misijon bosanski, zlasti v Dubici. Le če je imel ranjki kaj lastnega premoženja, n. pr. od doma, ali da bi si ga bil sam privatno s svojo lastno kako pridobil, ali kar mu je kateri sorodovincev posodil, do tistega imajo sorodovinci pravico; do drugega ne.

Dalje piše omenjeni gospod: „Za zvonček je 89 gld., se vč, da premalo; menda naj bolje bi bilo, ako bi se svota v kaki hranilnici vložila, in da bi g. Lahov naslednik naznanil, da se je to zgodilo in da še zanaprej za zvonček nabira.“

Omenjeno bodi dalje še to, da r. g. Lah je najberže dobil za misijon marsikaj darov, ki v Danici niso bili naznanjeni in kar je bilo le osebno dotičnim znano; take zadeve so zdaj važne, ker gre za to, čegava bodo posestva, ki jih je bil ranjki nakupil?

Iz Teržaške škofije, 7. oktobra 1888. (*Sv. Rožni venec. 1. Tertine bolezni. 2. Lek proti strupu. 3. Rožnovenska cerkev v Terstu.*) 1. Mesec vinotok-oktober je po želji in ukazu sv. očeta papeža Leona XIII ves posvečen roženkranski Devici. Star pregovor v vinskih deželah pravi: „oktober, grozd dober!“, ker se večinoma tega mesca opravi tergatva-bendima, in „ko prejde bendima, se bliža zima.“ Ljuba vinska tertica ima dandanes veliko sovražnikov: Eni napadajo nježne koreninice. Vsem je znano, koliko škode dela drobčkena tersna ušica (*phylloxera vastatrix*), in kako hitro se ta vinograjaka kuga širi. Drugi, kakor tersni kápar (*coccus vitis*), se prileplja in vjeda deblo. Zopet drugi perje. Razun zelenega hrošča (*anomala vitis*) in rilčkarja in zavijača (*rynchites betuleti*) je letos po Goriškem in Ipavskem golila tertó, oropajoč jo najlepšega kinča, zelenega perja, „strupena rosa“ (*peronospora*). Plemenitejše terté, zlasti černilove, se kaj rada prijemlje grozdna plesnjina *oidium Tukeri*). Zopet so letos vinorejci opazovali nekega červiča, ki vbada jagode, da gnjijejo ali se posušé, preden dozrejšajo. Ta červiček je grozdni sukač (*conchylis ambiguella*). Ako se jagode po njem poškodovane ne odbirajo, dela vino kislo in nestalno, in zato se tudi imenuje kiselják (*Sauerwurm*), (Erjavec. Naše škodljive živali, str. 322.)

Naš Gospod in Zveličar se imenuje sam „vinsko tertó, in hoče, da smo mi čverste, zdrave in plodovite mladike. (Jan. 15. 5.) Med vsemi mladikami, katerih je brez števila veliko, najplemenitejša je Marija. O njej veljajo v polni meri besede Modrega: „Kakor terta sem dišeči sad rodila.“ (Eccli. 24, 23.) Kadar sv. Rožni venec molimo, tudi mi zasajamo plemenito rozgo (terto) v vinograd Gospodov. Križ, s katerim molitev začnemo in končamo, je kol, na kateri se terta priveže; apostoljska vera: lepo čversto perje; čast Bogu je kakor

*) Poštenje takim „fantom,“ vse hvale ste vredni! Vr.

trojejedina terta: koren, deblo, veje. Ravno tako kadar v veselem delu najpred molimo, da nam Jezus oživi našo vero, prosimo, da bi terta sv. Rožnega venca imela živi zdravi koren; upanje je deblo, ki kvišku hiti, in ljubezen veje, ki se kakor z dobrimi deli na vse strani razprostirajo, se vé, ne po svoji volji, nego kakor so navezane. Isto v žalostnem delu prošnja, da nam razsvetli razum, je korenina; da nam vterdi spomin, je deblo; da nam omeči voljo, so veje. Slično pri častitem delu: kateri nam vodi naše misli: korenine; besede: steblo, in perje; djanje: veje in plod. Oče naš in Češčenasmarije so lepi sladki grozdi. Petnajstere skrivnosti so kakor petnajsteri deli dišečega tertinega cveta: pet robkov male čašice, petlističnat venčič in pet prašnikov. Plod je potem dvo- do četverosemna jagoda: pri molitvi rožnega venca eni najprej molijo, drugi odgovarjajo, vendar je enojna molitev kakor jagoda cela v dva predala razdeljena.

Toda, kakor mnogoteri merčesi, zajedalke, červi, glivice zatirajo raščo in plod terte, tako ovirajo kerščansko pobožnost sploh, in posebej še molitev razne socijalne bolezni, ki so učinkom tertnih bolezni v mnogem oziru podobne. Kužna tersna ušica (phylloxera), ki zajeda korenine, je podobna strastim, ki se v temnih kotih človeškega srca zakoté: „kajti iz srca izhajajo hudobne misli, poboji, prešestva, nečistovanje, tatvine, krive priče, kletvine.“ (Mat. 15, 19.) In apostelj svari posebno pred nerednim hlepenjem po bogastvu: „Kateri hočejo biti bogati, padejo v skušnjavo in zanjke hudobnega duha in v mnoga poželenja nespametna in škodljiva, ktera pogrezajo ljudi v pogubljenje in pogin; kajti vsega zlega korenina je lakomnost.“ (I. Tim. 6, 9. 10.) Molitev pa, zlasti sv. Rožni venec, ne najde prostora v hudobnem spridenem sercu. „Modrost ne gre v hudovoljno dušo, tudi ne prebiva v telesu, ki je vdano grehom“ (Modr. 1, 4.); temuč ona (modrost) govori in z njo Marija: „Vkoreninila sem se med častitim ljudstvom in v družbi svetnikov je moje stanovanje.“ (Sirah. 24, 16.)

(Dalje nasl.)

Peš-potovanje z Juga skoz Slovenijo v Rim. (Dalje.) V prezali prezbiteriji stoji prosto velekrasen oltar, menza, čveteri vitki stebri iz porfirja nosijo veličastni nebes nad oltarjem, vse bogato z zlato ornamentiko okrašeno. Za oltarjem so v polokrogu kanonikov sedeži, v sredini pa biskupska stolica, tako da škof preko oltarja pod nebesom vidi vse svoje vérne v cerkvi in verni vidijo njega; na glavnem oltarji se zamore na dveh stranéh maševati. Pod vel. oltarjem je „konfesija“, v nji krasen oltar, pod njim počiva truplo sv. Felicijana škofa, pervega v tem mestu in mart. V začetku leve končnice ali povprečne ladije je na sedežu umetni kip sv. škofa in marternika Felicijana, v krasni škofovski cerkveni opravi, kakor bi bil živ; ljudstvo mu poljublja noge.

Zatem obiskala sva cerkev sv. Frančiška Seraf.; v nji se hranite nestrohnjeni trupli dveh slavnihtretje-rednic: na desnem stranskem oltarju vdovica in spokornica sv. Angela Folinjska, nasproti na levem oltarju pa zveličana Angelina.

Dalje po krasni okolici na levo grede proti Rimu so visoke apeninske gore, lepo obdelane, z gradovi, mesti, vasmí in hišami obstavljene, izmed katerih kipijo častite cerkve; na desno se pa razprostira asiška in folinjska krasna ravnina od severa proti jugu, ki se tu zavija v špoletansko dolino proti jugozahodu. Prenočila sva pri seljaci na grofovski pristavi. „Gospod, ostani pri nas; dan se je nagnil in mračí se.“

24. sept. Odpraviva se na pot pred zorom in došla sva o 6 1/2 v mesto Spoleto, ki je v jugo-zahodnjem

koncu krasne doline in v kotu gorovja srednjih Apenin; razpostavljeno je po okroglem, precej visokem homcu.

Ob 7ih bila sva pri sv. maši v imenitni cerkvi 10 tisoč sv. marternikov. Med presv. daritvijo prejel Kralja vseh sv. mučenikov pri sv. Obhajilu. Cerkev ima tri ladije, vsaka ladija ima visoko, do 12 stopnic vzvišeno prezbiterijo; pod srednjo veliko prezbiterijo je prostorna in lepa kripta in v nji sveti ostanki 10 tisoč marternikov. Obiskala sva dalje cerkev sv. Jeronima, nekdanjo dominikansko; v tej hiši Božji se slavno in veličastno opravlja v mescu septembru pobožnost Matere 7 žalosti. Omenim naj: V vsaki cerkvi na Italijanskem, v kateri je oltar Matere Božje 7 žalosti, se z veliko slovesnostjo in lepoto v septembru opravlja sedemdnevica pred, ali po nedelji, v kateri je praznik kraljice marternikov sedem žalosti. V družih cerkvah se pa obhaja slovesno v nedeljo, na katero ta praznik spada. Toda malo je tu cerkvá, da bi oltarja Božje Matere 7 žalosti ne bilo v nji, ali saj Njene podobe v njej. So pa tudi v jedni isti cerkvi oltarji tej ali oni dogodbi iz življenja blažene Device Marije posvečeni.

V naših krajih, se pa ta septemberska nedelja 7 žalosti Božje Matere niti ne naznauja veruim, in nič se ne preslavlja; samo svečenik tiho opravlja njeno sv. mašo. Enako se godí s praznikom varstva sv. Jožefa tretjo nedeljo po veliki noči, in to na slovenski zemlji, ki časti sv. Jožefa, svojega deželnega zavetnika.

Prav in dobro bilo bi, da bi se ta dva praznika in vsak Marijin praznik vernemu narodu naznanjal; sej slovenski narod goreče časti in ljubi blaženo Devico Marijo. Na primer: na Hervaškem se vsako nedeljo naznani v cerkvi praznovanje vsacega dneva v tednu, kakor se spomin obhaja.

(Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

V Zagrebu kerščen je bil rožnovensko nedeljo izraelec Milan Stern. Sveto opravilo se je godilo v cerkvi usmiljenih sester po preč. gosp. opatu Fidelu Hoepergu med azistenco dveh družih duhovnov med véliko sv. mašo. Novokerščenec je sprejél ime Alfons Marija. Mnogi pričujoči so bili do solz ginjeni; on sam je bil silno razveseljen. Namérja pa iti v Rim in ondi pristopiti v red Lazaristov, da se čisto posvetí Bogú, kakor sam pravi.

V Novi gradiški pa je 15. t. m. preč. g. poddekan Jos. Kolarič kerstil izraelko Cecilijo Maider, ki je sprejela ime Terezija.

Dunaj. Grof Ljud. Paar, poročnik pri sv. Očetu v Rimu, je na lastno prošnjo dobil privoljenje prestopiti v pokoj in je pri tej priliki dobil od Nj. Veličanstva red vel. križa sv. Štefana. — Pravijo, da naslednik mu bo gr. Revertera, član gosposke zbornice.

Splošnji molitveni namen za mesec listopad, november, je:

*Za duše v vicah. *)*

*) Naj smemo o tej priliki ponoviti prošnjo do čč. gg. duhovnov, da bi vse prošnje v „Danici“ v „Memento“ jemati blagovolili, in enako tudi goreče vernike sploh, da bi se pri sv. maši in družih molitvah spominjali vsih v Danici priporočenih zadév. Reč je silo važna in mnoge uslišane prošnje kažejo, kako močna je molitev vérníkov zedinjena s priprošnjami Marije D. in družih Svetnikov.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — V gorečo molitev neki soprog priporoča svojo ženo za polajšanje bolečin itd. Zdravniška pomoč več ne pomaga, zaupa terdno v pomoč M. B. (Op. Priloženi denar je izročén bratovščini. Vr.) — Oseba s prehudimi bolečinami v glavi se priporoča družbeniku k N. lj. G. za pomoč. — Hči priporoča k Jezusu, Mariji sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu, hudim strastim vdanega očeta za pravo spoznanje in spreobrnjenje, za mirno in zadovoljno življenje. in za sv. blagoslojen Božji. Uslišanje se v „Zgodnji Danici“ naznani. — Da bi ljubi Bog po Jezusu, na priprošnjo Marijino, sv. Jožefa, sv. Antona Pad. neki večletni dolgi pregrešni zvezi, in nemirnemu življenju s svojo neizmerno ljubeznijo konec storil, in k pravemu spoznanju in resnično spokornemu življenju njih kamnita serca omečil, in jih zopet pripeljal na tisto pot, ki edina v nebesa pelja. Uslišanje se v „Zgodnji Danici“ naznani. — Za ohranjenje vere. — Oseba za srečen izid neke zadeve. — Neimenovana dobrotnica za molitev proti bolezní v glavi.

Listek za raznoterosti.

Očitna zahvala. Sl. deželni zbor Kranjski dovolil je za našo dijaško kuhinjo zopet ta pot 150 gld., za kateri preblagi dar, podarjen sinovom cele dežele, podpisani v ime staršev in oskerbnikov in v svojem imenu naznanja naj serčnišo zahvalo. Enaka zahvala naj veljá pa tudi premnogim dobrotnikom, zlasti čč. gg. duhovnom, kateri leto in dan tako blagodušno podpirajo šolske mladenče, ki bi pri silnih šolskih troških bili izločeni od dobrote više olike, ako bi jih dobrotniki blagodušno ne podpirali.

Vrednik.

Iz Ljubljane. † Č. g. Ignacij Tavčar, župnik v pokoju, je po dolgi bolezni, previden s ss. zakramenti, pri svojem nečaku g. dr. Ivanu Tavčarji, umerl 18. t. m. in je imel z Brega št. 8. 20. t. m. ob 1/2 5ih lép sprevod k sv. Krištofu. Rojen je bil ranjki l. 1827 novega leta dan kot dvojčič z bratom Antonom, ki je umerl že pred nekimi leti, v Poljanah. Oba brata sta bila mašnika posvečena 31. jul. 1852. Bog daj obema večni mir!

Blaga petdesetletnica. Gosp. Karol Lahajnar, magistratni vradnik in vodja mestne ubožnice, obhajal je te dni 50letnico svojega življenja s prav lepim in spodbudljivim djanjem; pogostoval je namreč vse reveže omenjene ubožnice, njih nad 90, s prav dobrim obedom in vinom. Gosp. K. Lahajnar je znan djanski katoličan v vsakem oziru, in na več krajev oče ubožnih, ki je s svojo enako blago sestro bil tudi že na božji poti v Rimu. Bog živi oba srečna in zdrava še mnogo lét!

Čast. g. Damijan Pavlič je bil 17. t. m. cerkveno vmešan na faro Kostanjevico.

Deželni zbor Kranjski se je doveršil 22. t. m. Deržavni zbor aa Dunaju se je pričél 24. vinotoka. Na Igu, kakor je odmenjeno, bodo 4. novembra slovesno blagoslovljene nove orglje, delo gg. Zupanov, ktera sta bila na razstavi v Bruselji. v Belgiji, 9. okt. t. l. z medalijo odlikana. —

† V Idriji je 18. t. m. umerl preblagi č. g. Nace Eržen, župnik Teržaške škofije, v pok. R. I. P.

Sv. Urha obnovljena podružnica v fari sv. Gregorija je bila 21. t. m. po preč. g. kan. dek. M. Skubicu slovesno blagoslovljena. — Dop. prih.

Dunaj. V deržavnem zboru, ki se je pričél 24. t. m., sta na ministerskih stolih 2 nova ministra: gr. Schönboru za pravo in Zaleski za Poljsko.

Včeraj je preavitli cesar sprejél novega Kranjskega deželnega glavarja, dr. Poklukarja.

V černe bukve potepuha! Gospod, poštenjak z dežele, se pritožuje in piše: „Meni je 28./9. t. l. gosposk smerkoliu pri 10 letih vergel dobro pést peska v zobé in obraz, ko sem šel iz srede zvezde proti nunam izzad drevesa... Škoda za ta lepi kraj!..“ (druge pritožbine opombe, ki tiče pravost, spodobnost ne pustí zapisati.)

Zimska suknja in bela srajca! Mnogi naših dijakov so prav slabo oblečeni; naši velikani Snežniki nam od daleč ponujajo svojo belo merzlo srajco, proti kateri le gorka suknja kaj premore. Marsikteri naših rojakov imajo kako suknjo, ki jim dosti več ne služi, tudi že ni več tako gorka, kakor je bila, ali pa se ne podá več v novo modo; za take imamo prav dober svét: naj si napravijo novo, čisto primérno suknjo, staro pa naj pošljejo financministru, ki zna tudi iz stare suknje novo narediti — pa le za dijake, za druge ne. Če pa kdo celo balo suknja pošlje, bo tudi veljalo. Za plačo naj ga ne skerbí, — porok mu je zanjó financministrov bogati blagajnik.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Al. Bratuša gre za benef. na Ptuj, — v Reichenberg č. g. Kar. Tribnik za l., — v Teharje č. g. M. Tomažič, — v Cerkovice č. g. Fr. Geč, — v Ormož č. g. F. Munda iz Središča.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: „Jožef Arimatejic videl Abrahama“ 5 gld. (Bog daj dragemu prijatelju, da bi „videl še Izaka in Jakoba“!) — Iz Idrije: „za mladih mladenčev zobé prijatelji zób“ po telegrafu 10 gld.: Žg.; — L—č; D—c (?); P—č; M—i. — „Za popečitelja nadepolne mladine“ č. g. M. S. 3 gld. — Č. g. župnik Jan. Ažman 5 gld. — Č. g. župnik na Raki Jan. Dolinar 5 gld. — Č. g. župnik Jož. Bononi 5 gld. — Iz Želimelj 1 gld. — Č. g. župnik Fr. Kepec 1 gld. — „Iz dobrega serca“ 1 gld. — Preč. gosp. župnik Jan. Kaplenk 7 gld. „za pridne fante; pa morajo pred jedjo in po jedi lepo moliti, na poti se modro obnašati.“ (Op. s posebno hvalo bodi naznanjeno, da tudi ono drugo je opravljeno. Vr.) — Č. g. župnik Fr. Romè 3 gld. — Č. g. prof. v pok. Mih. Lazar 2 gld. — Prečast. gosp. dekan Andrej Drobnič 5 gld. — Č. g. župnik Št. Lor. Ant. Hočevár 4 gld. — Č. g. župnik Ant. Jamnik 10 gld. — Neimen. 5 gld. — Sine nom. 5 gld. — Č. g. župnik J. Brencé 1 gld.

Za razširjenje stanovanja čč. oo. Jezuitom: Č. g. župnik Jan. Brencé 1 gld.

(Drugi dar. prih.)